

תרגום חפשי בלתי מוגה

בין הזכרונות, [אשר כאמור לעיל, מכל ענין צריכים ללמוד ענין בנוגע למעשה], נמצא גם [דבר שאירע] בתחילת המלחמה [העולמית] הראשונה,

- היינו אז במדינת רוסי'. – בכלל הייתי עסוק ב"חדר", ולא ידעתי מהנעשה בבית, לא הייתי מונח (פאָרקאָט) בזה כ"כ ולא ביררתי ע"ז וכו',

אך היו ענינים יוצאים מן הכלל שהייתי חייב לשים לב אליהם [וביניהם הי' המאורע דלהלן:]: אז, בתחילת המלחמה הראשונה, היתה גזירת המלכות, שבמדינות של רוסי' הנמצאות ליד הגבול עם המדינות שבהם לחמה אז רוסי' – אי-אפשר לסמוך על היהודים, ולכן יש לדאוג, שיסעו אל תוך עומקה של רוסי', רחוק מהגבולים.

והנה בגבול שכנו גם מדינות פולין וליטא וכו', שבהם הי' מספר גדול [של יהודים] והם נסעו למקומות שבהם הי' ישוב יהודי גדול, וביניהם גם העיר שבה התגוררנו. הגיע אז מחנה גדול והיו נקראים בשם "בזשניצעס" [=פליטים] – מה שנקרא כעת [באנגלית] "רעפיודזשיס" – מאלה שהוגלו וגלו עפ"י גזירת המלכות – ממדינות פולין וליטא וכו', שהיו קרובים לגבול.

היות שהגיעה אז כמות גדולה בבת-אחת, והם היו גדולים גם באיכות – ראשים, רבנים, מלמדים, שוחטים, מנהיגים, ראשי-קהילה וכו', הי' צורך גדול לדאוג לסדר אותם בהקדם הכי אפשרי, ובתכלית השלימות האפשרית.

ולפי ערך מספר היהודים שבעירנו היתה זו עבודה גדולה, משא כבד, [לדאוג ל]מספר הגולים שהגיעו לשם.

לכן מיד הקימו "וועדים" שונים, כדי לארגן את העזרה בכל המצטרך להם, ובראש הוועדים אז עמדה אימי, שביום זה הוא ה"אָרציט" שלה.

ואז ראו דבר פלא, שאני מעולם לא ראיתי שיהי' [כ"כ] ענין של התעסקות במרץ הכי גדול, והן ביום והן בלילה, ועד כדי כך, שאע"פ שעסקי לא היו בבית, כי אם ב"חדר" וכיו"ב – אעפ"כ בלט ענין זה כ"כ, עד שזה נחקק בי לכל משך ימי החיים.

והנה כאשר מגיע יום שבו "כל עבודתו אשר עבד בה" נזכרים כל פעם מחדש, מידי שנה ושנה, ובכל שנה ובשנה באופן דמוסיף והולך, כבכל עניני טוב וקדושה – הרי אז גם זכרון זה נזכר ביתר שאת וביתר עוז.

אך מיד מתעוררת השאלה האמורה: מה למדים מזה בנוגע למעשה בפועל?

הרי הקב"ה הצליח שאנו נמצאים במדינת מלכות של חסד, ובמילא המצב הוא – לפי ערך – איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו ככל השייך בזמן הגלות, ובנוסף לזה יש כמה וכמה ארגונים העוסקים באופן **מסודר** בנוגע למתן עזר לנצרכים, ובמיוחד בין בני".

אך אח"כ קולטים, שההוראה היא ברורה ביותר:

אשר כל אחד מבניי וכאו"א מאיתנו, בתוך כלל ישראל, הוא בבחי' "**גלינו** מארצינו" – היינו, שהננו כולנו במצב שאפשר לקרוא לזה או בשם "רעפיודזשי" או "בעזשניעץ", אבל בלה"ק הי' נקרא "**גלינו** מארצנו".

שכן, אפילו היהודים הנמצאים בארץ-ישראל, הרי חסרים שם כמה ענינים, מצוות התלויות בארץ, שמשחרב ביהמ"ק נמצאים במצב של "**גלינו**", ואין את כל הענינים האלה, ועאכו"כ בנוגע לביהמ"ק ועבודת הקרבנות שבו וכל הענינים הקשורים בזה.

[ויתירה מזו:] זה גופא שנדמה לאדם שאין לו צרכים,

- היות שנמצא במדינת חסד, וביכלתו לעסוק שם ב"משאו ומתנו באמונה" מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, ובמילא גם הקב"ה נותן לו פרנסה, עד באופן – כאמור לעיל – של "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה", לאלה הזוכים לכך; והיות ש"ועמך כולם צדיקים" – הרי **הכל** זוכים לזה, כי מיד בר"ה "נחתמין לאלתר בספרן של צדיקים גמורים". ולכן נדמה לו, שאין לו הצטרכויות -

הרי זה גופא מורה עד כמה צמאים אנו עד כדי כך – שלא מרגישים בדבר; היינו שהצמא הביאו למעמד ומצב כזה, שלא מרגישים כלל את הרעב והצמאון, היינו הרעב והצמאון **האמיתי** – צמאון **ליהדות**.

ואע"פ שבעזר השם ישנם מוסדות, ויש לכ"א לעצמו ענינים של שיעורי תורה והידור בקיום המצוות וכו' –

הרי אין זה מגיע לגילוי אלקות, ואין זה מגיע להבנה בתורה והידור בקיום מצוותי', באופן שזה יהי' "כמצות רצונך", כפי שמאריך אדמו"ר האמצעי – בערך מה שהי' בזמן שביהמ"ק הי' קיים.

[אלא מאי] היות **שהתרגלו** לחושך הגלות – נדמה לו, דכאשר הוא לומד תורה ביגיעה שלו ומקיים מצוות בהידור שלו – הרי זו תכלית השלימות שבכחו להשיג!

אומרת לו איפוא תורת אמת: דע לך, שנשמתך היא "חלק אלוהי ממעל ממש", עם כל הפירושים שב"ממש", וכאשר אתה לומד תורה צריך להיות "הלא כה דברי כאש", באופן שזה יהי נגלה לעיני בשר. וכאשר הנך מקיים מצוה כדבעי – הרי **אתה** אמנם מקיימה "כמצות רצונך", אלא, שחושך הגלות פעל בלבולים, "החושך יכסה ארץ", ולכן חסר בשלימות **הדצח"ם** באופן שאינו **תלוי** ברצון האדם – ובמילא באמת אינו יכול לעשות יותר מזה, אבל מ"מ צריך לידע מה איבד (ר"ל)! הוא איבד גילוי אלקות שהי' נגלה לעיני בשר בזמן שביהמ"ק הי' קיים. ועד כדי כך, שראו האלקות בעיני בשר, "עשרה נסים נעשו לאבותינו בביהמ"ק", [כולל גם (חלק מהם שאירעו) בירושלים כולה]. וכל זה ראו בעיני בשר!

ולכן אף שכאשר יוצא לרחוב הריהו רואה ניסי השם וחסדי השם, ורואה כיצד הקב"ה הוא "הזן . . בטובו בחן בחסד וברחמים". שדבר זה אומרים אנו בברכת המזון ע"פ התורה, ביום חול, בסעודה של חול, אעפ"כ, בשעת מעשה עליו לזכור כיצד הוא (או אבי זקנו) עמד בזמן שביהמ"ק הי' קיים.

ואז כאשר יאמר "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח" – הריהו אומר הדברים בכל ה"שטורעם", להיותו מרגיש מה שהי' אז, או ששמע עד"ז, או עכ"פ יש לו ידיעה בזה בשכלו, ידיעה אמיתית, או – "שאל אביך ויגדך זקנך ויאמרו לך", היינו ששמע עד"ז מאדם אחר המלומד יותר ממנו, אבל הוא שמע זאת באופן שהדברים **חדרו** בקרבו –

ואז הוא **צועק** בקשה זו – למרות היותה תפילה בלחש – לא מפני שכן קבעו אנשי כנסת הגדולה בתפלת שמו"ע, אלא מפני שחש את הצורך בזה, כי זה **חסר לו!**

ומה חסר לו? – שיהי' "מהרה תצמיח". כי כאשר תגיע הגאולה האמיתית והשלימה רגע א' קודם – הרי היא תקדים ברגע א' את קיום הכתוב "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר".